

מולוטוב, ויצ'סלב מיכאילוביץ'

(1890-1987)

(Viacheslav Mikhailovich Molotov). השם שאימץ לו 'ו' מ' סקריבין (Skriabin) מנהיג סובייטי. מ' נולד בצפון רוסיה. אביו היה סוחר ודודו היה המלחין הנודע סקריבין. מ' למד במכון הפוליטכני בפטרסבורג (Petersburg) וב-1906 הצטרף לסיעה הבולשוויקית במפלגה הסוציאל-דמוקרטית. אשתו, פולינה ז'מצ'וז'ינה, היתה יהודייה, ושמה במקורו היה פרלה קרפ. לפני המהפכה ברוסיה היה מ' מזכיר המערכת של ביטאון המפלגה 'פרבדה', שסטלין היה עורכו. אחרי המהפכה הראשונה, הדמוקרטית, ברוסיה במרס 1917 היה מ' מפעילי המפלגה של הסובייט בפטרורגד וחבר הוועדה הצבאית המהפכנית של הבולשוויקים. ב-1921-1930 היה מ' מזכיר הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית, החל תומך בצורה עיוורת במזכיר המפלגה סטלין והיה לבעל-בריתו הקרוב ביותר במאבקי סטלין עם מתנגדיו במפלגה. ב-1926 נבחר מ' לפוליטבירו.

ב-1930-1941 היה מ' יושב-ראש מועצת הקומיסרים של ברית-המועצות, כלומר, ראש-הממשלה ולהלכה עומד בראש השלטון. במאי 1939 מונה גם לקומיסר (שר) לענייני חוץ. ב-23 באוגוסט 1939 חתם מ' במוסקה על חוזה ריבנטרופ-מולוטוב עם גרמניה הנאצית, וב-12-14 בנובמבר 1940 ביקר בברלין ונועד פעמיים עם היטלר. במאי 1941 נטל סטלין לעצמו גם להלכה את ראשות הממשלה, ומ' היה לסגן ראשון של ראש-הממשלה והוסיף להחזיק בתיק החוץ. זמן מה היתה אשתו שרת התעשייה וחברת הוועד המרכזי של המפלגה, אך בפברואר 1941 נלקחו ממנה תפקידיה.

במלחמת-העולם השנייה מלא מ' תפקיד פעיל במשא-ומתן עם בעלות-הברית המערביות, וסטלין שיחק את המשחק הדיפלומטי שבו מלא מ' את תפקיד הנוקשה ואילו סטלין עצמו מלא את תפקיד החביב והנוח לרצות. מדינאים מערביים נתפתו להאמין בכך, וחשבו שסטלין שבוי בידי פוליטבירו של 'ניצים'.

ב-1945-1948 התייצב מ' מאחורי תמיכת ברית-המועצות בהקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל, ואשתו קידמה בלבביות את השגרירה הראשונה של ישראל, גולדה מאירסון (גולדה מאיר) בבואה למוסקה.

ב-1949 החלה קרנו של מ' לרדת, ניטל ממנו תפקיד שר-החוץ, וכשנאסרה אשתו לא מחה על כך. אחרי מות סטלין שוב עלה מעמדו, וכחבר ה'הנהגה הקולקטיבית' חזר להיות שר החוץ וסגן ראשון של ראש-הממשלה. מיד אחרי מות סטלין שוחררה אשתו.

ב-1957 השתתף מ' בנסיון הנפל להדיח את ניקיטה חרושצ'וב מתפקידו כמזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית. על השתתפותו ב'קבוצה האנטי מפלגתית' הוקע מ', הודח מכול תפקידיו הבכירים ומונה לשגריר במונגוליה החיצונה ואחר-כך לנציג ברית-המועצות בוועדה

הבין-לאומית לאנרגיה גרעינית. ב-1962 פרש מתפקידיו. עד מותו נשאר מ' סטליניסט מובהק.